

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/309>

Materiál v pripomienkovom konaní do 20.06.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového Ministerstvom financií SR s cieľom transpozície smernice Rady (EÚ) 2020/284 z 18. februára 2020

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Primárnym cieľom predkladaného návrhu je prebrať do zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) smernicu Rady (EÚ) 2020/284 z 18. februára 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o zavedenie určitých požiadaviek na poskytovateľov platobných služieb, nakoľko Slovenskej republike z nej vyplýva povinnosť prijať a uverejniť zákon potrebný na dosiahnutie súladu zákona o DPH s citovanou smernicou. Zmenami a doplnením zákona o DPH tak dôjde k zavedeniu harmonizovaných pravidiel, ktoré slúžia na boj proti daňovým podvodom v oblasti cezhraničného elektronického obchodu, ako aj na kontrolu správnosti výšky priznanej dane. Vybraná skupina poskytovateľov platobných služieb bude povinná jednak viesť za každý kalendárny štvrťrok dostatočne podrobné záznamy o príjmoch platieb a o cezhraničných platbách v súvislosti s platobnými službami, ktoré poskytujú, a zároveň tieto záznamy následne sprístupniť Finančnému riaditeľstvu SR. Vzhľadom na veľký objem informácií a ich citlivosť z hľadiska ochrany osobných údajov budú poskytovatelia platobných služieb povinní uchovávať záznamy v súvislosti s cezhraničnými platbami počas troch kalendárnych rokov. Zároveň sú sprecizované niektoré ustanovenia zákona o DPH za účelom ich prispôsobenia požiadavkám aplikačnej praxe, ako aj za účelom znižovania administratívnych povinností zdaniteľných osôb.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2023, okrem vymedzených bodov, ktoré nadobudnú účinnosť neskôr

Postoj RÚZ k materiálu

Primárnym cieľom predkladaného návrhu je prebrať do zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) smernicu Rady (EÚ) 2020/284 z 18. februára 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o zavedenie určitých požiadaviek na poskytovateľov platobných služieb. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedenú zásadnú pripomienku

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I bod 7 návrhu zákona

Navrhujeme nasledovné znenie § 49 ods. 7 písm. a) návrhu zákona: „a) z tovarov a služieb, ak výdavky (náklady) vynaložené platiteľom na ich kúpu nespĺňajú definíciu daňového výdavku v zmysle osobitného predpisu, ako napríklad výdavky (náklady) na účely pohostenia, zábavy alebo reprezentácie.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu x) znie: § 2 písm. i) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Alternatívne navrhujeme nasledovné znenie § 49 ods. 7 písm. a) návrhu zákona: „a) z tovarov a služieb, ak výdavky (náklady) vynaložené platiteľom na ich kúpu neslúžia na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie zdaniteľných príjmov platiteľa, ako napríklad výdavky (náklady) na účely pohostenia, zábavy alebo reprezentácie.“.

Odôvodnenie:

Účelom návrhu zákona je rozšíriť okruh tovarov a služieb, z ktorých si platiteľ nemôže odpočítať DPH, a vo všeobecnosti tak znemožniť platiteľovi DPH odpočet DPH z nedaňových výdavkov (nákladov) ako takých a nie iba z položiek taxatívne vymedzených v súčasnom znení § 49 ods. 7 ZDPH.

Navrhujeme upraviť toto ustanovenie návrhu zákona jeho prepojením na ustanovenie zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“) upravujúce definíciu daňového výdavku. Súčasnú znenie § 49 ods. 7 návrhu zákona ponecháva relatívne veľký priestor pre subjektívne vnímanie jednoznačného zatriedenia tovaru/služby do podnikateľských výdavkov platiteľa. Uvedené môže spôsobovať rozpor pri posudzovaní viacerých takýchto výdavkov (nákladov) či už správcou dane a daňovým subjektom alebo aj samotnými správcami dane (napríklad posúdenie reklamných predmetov či výdavkov na propagáciu daňového subjektu). V praxi môže dôjsť k situácii, kedy by správca dane (DPH) mohol argumentovať, že tieto výdavky jednoznačne nepatria do podnikateľských výdavkov daňového subjektu, avšak z hľadiska ZDP by tieto náklady spĺňali definíciu daňového výdavku, a teda výdavku na dosiahnutie, zabezpečenie a držanie zdaniteľných príjmov (t.j. boli by tzv. „podnikateľskými výdavkami“). Navrhovanou zmenou tak dôjde k spresneniu definície výdavkov (nákladov), pri ktorých platiteľ DPH nemá nárok na odpočet DPH zaplatenej na vstupe. Rovnako sa predíde možnému rozporu vo vnímaní „podnikateľského výdavku“ jednak daňovým subjektom a správcou dane, ako aj medzi jednotlivými správcami dane (správca DPH a správca dane z príjmov).

2. Zásadná pripomienka k čl. I bodom 9, 10, 12 a 15 návrhu zákona

Navrhujeme zosúladiť lehotu uvedenú v § 53aa návrhu zákona s lehotami stanovenými v § 25a ZDPH.

Odôvodnenie:

Súčasnú znenie ZDPH v § 25a obsahuje ustanovenia upravujúce možnosť opravy základu dane v prípade nezaplatenia protihodnoty za dodanie tovaru alebo služby odberateľom v presne vymedzených špecifických situáciách, pričom vo viacerých bodoch tohto ustanovenia uvádza 12 mesačné obdobie, po ktorom je možné danú opravu vykonať. Za účelom zabezpečenia aspoň čiastočnej jednotnosti ustanovení ZDPH, ich lepšej prehľadnosti a zapamätateľnosti pre daňové subjekty navrhujeme aj lehotu stanovenú v ustanovení § 53aa návrhu zákona predĺžiť na 12 mesiacov (alternatívne aspoň 6 mesiacov).

Vo všeobecnosti je štandardná lehota splatnosti faktúr u veľkej časti daňových subjektov stanovená na 14 dní odo dňa vystavenia faktúry. V súčasnej dobe čoraz častejšie dochádza k rôznym situáciám (pandémia COVID19, vojnový konflikt na Ukrajine a pod.), ktoré môžu ovplyvniť, či už krátkodobou alebo aj dlhodobou, platobnú schopnosť daňového subjektu. V prípade, ak by daňovník nebol (nie vlastným pričinením, ale z objektívnych dôvodov) schopný uhradiť svoje záväzky v lehote 90 dní od ich splatnosti, bol by navyše povinný upraviť odpočítanú DPH v zmysle návrhu zákona a odviesť ju do štátneho rozpočtu. V tejto súvislosti sa nám lehota 90 dní stanovená v návrhu zákona javí príliš krátka. Táto 90 dňová lehota tiež môže znamenať vyššiu administratívnu záťaž pre štvrtročných platiteľov DPH. Môže napríklad nastať situácia, kedy štvrtročný platiteľ DPH v príslušnom kvartáli splní podmienky na odpočet DPH stanovené ZDPH, avšak zároveň v tomto kvartáli bude príslušná faktúra 90 dní po splatnosti. Ak by si tento daňovník chcel uplatniť v príslušnom kvartáli právo na odpočet DPH (napr. z dôvodu aby oň neprišiel úplne), zároveň by mal povinnosť túto DPH odviesť do štátneho rozpočtu v tom istom kvartáli. Pre takýchto daňovníkov by to viedlo k zvýšenej administratívnej záťaži v súvislosti s plánovaním odpočtu DPH z prijatých faktúr v nadväznosti na ich úhradu za účelom, aby o tento nárok neprišli úplne. Uvedená transakcia by zároveň mala nulový (neutrálny) dopad ako na daňovníka, tak aj štátny rozpočet. Zmenu lehoty preto navrhujeme aj s cieľom odľahčiť daňovníkov od potreby evidovať ďalšiu lehotu stanovenú ZDPH.

V nadväznosti na § 51 ods. 2 ZDPH existuje riziko, že platiteľ DPH by mohol úplne stratiť nárok na odpočet DPH zaplatenej na vstupe v prípade, ak by v poslednom zdaňovacom období (mesiaci/kvartáli) príslušného roka, evidoval záväzok po splatnosti viac ako 90 dní. Ak by sa daňový subjekt spĺňajúci podmienky na odpočet DPH stanovené ZDPH rozhodol posunúť toto právo na odpočet do neskorších zdaňovacích období z dôvodu, že príslušná faktúra ním ešte nebola uhradená, mohol by toto právo stratiť úplne. Návrh zákona neobsahuje ustanovenie upravujúce postup platiteľa DPH v takomto prípade. Navrhujeme ho preto doplniť napr. do § 51 ZDPH.

Návrhom zákona zároveň dôjde k časovému nesúladu medzi odvodom DPH do štátneho rozpočtu odberateľom (t.j. v zdaňovacom období, kedy uplynie 90 dní od splatnosti záväzku) a obdobím, kedy bude mať nárok na úpravu DPH zaplatenej na výstupe dodávateľ (t.j. v lehotách v zmysle § 25a ZDPH). Táto skutočnosť bude mať síce pozitívny vplyv na štátny rozpočet (pričom vznikne obdobie, v ktorom bude štát disponovať dvojnásobnou DPH z príslušnej

transakcie – raz odvedenou dodávateľom pri predaji a druhýkrát odberateľom pri úprave odpočítanej dane), avšak negatívny vplyv na cash-flow samotných daňovníkov a tým aj ich platobnú schopnosť. Vzhľadom na túto skutočnosť ako aj na skôr spomenutú zvýšenú administratívnu záťaž pre daňové subjekty navrhujeme tieto daňovníkom kompenzovať určitou daňovou úľavou, zvýhodnením alebo zjednodušením (napr. zavedením už skôr navrhovaného samozdanenia pri dovoze tovarov z tretích krajín).

3. Zásadná pripomienka - doplnenie novelizačného bodu

Navrhujeme vypustiť § 85I ZDPH v celom znení.

Odôvodnenie:

Na Slovensku existuje takzvaný paralelný model, v ktorom je štátna správa úplne oddelenou, samostatnou zložkou verejnej správy. V iných štátoch môže byť takzvaný integrovaný model verejnej správy, pri ktorom sú niektoré orgány verejnej správy súčasne orgánom štátnej správy aj orgánom samosprávy. Verejná správa na Slovensku je organizovaná na troch úrovniach: štát – kraj – obec. Slovenská republika je územnosprávne rozdelená na 8 krajov a 2 890 obcí. Štátnu správu tvoria ústredné orgány štátnej správy a miestna štátna správa, samosprávu tvorí územná, záujmová samospráva a špecializovaný druh - druh samosprávy s verejnoprávnymi inštitúciami, ktoré patria do štruktúry verejnej správy, zaradujeme ich pod samosprávu avšak vykonávajú úlohy, ktoré majú skôr charakter štátnej správy. Nadväzovať zavedenie tzv. reverse charge pri dovoze tovaru na výšku verejného dlhu, ktorý vytvárajú vyššie spomenuté inštitúcie znamená, že reverse charge pri dovoze tovaru nebude nikdy reálne uplatnený v praxi. Zmienené inštitúcie vytvárajú permanentný dlh, ktorý narastá niekoľko rokov po sebe. Vnímame túto situáciu a poukazujeme na skutočnosť, že podnikateľské subjekty nemôžu svojou činnosťou zabezpečiť znižovanie verejného dlhu ako takého. V tomto období začala v nečakanej výške stúpať inflácia a zavedenie reverse charge na dovoz tovaru by bolo uľahčením podnikateľskej sféry v oblasti cash flow, kedy zvýšené vstupné náklady na suroviny a tovary sú mimoriadne zaťažujúce.

4. Zásadná pripomienka - doplnenie novelizačného bodu

Navrhujeme nasledovné znenie § 49 ods. 2 písm. c) ZDPH: „c) ním uplatnená pri dovoze tovaru“.

Odôvodnenie:

Na Slovensku existuje takzvaný paralelný model, v ktorom je štátna správa úplne oddelenou, samostatnou zložkou verejnej správy. V iných štátoch môže byť takzvaný integrovaný model verejnej správy, pri ktorom sú niektoré orgány verejnej správy súčasne orgánom štátnej správy aj orgánom samosprávy. Verejná správa na Slovensku je organizovaná na troch úrovniach: štát – kraj – obec. Slovenská republika je územnosprávne rozdelená na 8 krajov a 2 890 obcí. Štátnu správu tvoria ústredné orgány štátnej správy a miestna štátna správa, samosprávu tvorí územná, záujmová samospráva a špecializovaný druh - druh samosprávy s verejnoprávnymi inštitúciami, ktoré patria do štruktúry verejnej správy, zaradujeme ich pod samosprávu avšak vykonávajú úlohy, ktoré majú skôr charakter štátnej správy. Nadväzovať zavedenie tzv. reverse charge pri dovoze tovaru na výšku verejného dlhu, ktorý vytvárajú vyššie spomenuté inštitúcie znamená, že reverse charge pri dovoze tovaru nebude nikdy reálne uplatnený v praxi. Zmienené inštitúcie vytvárajú permanentný dlh, ktorý narastá niekoľko rokov po sebe. Vnímame túto situáciu a poukazujeme na skutočnosť, že podnikateľské subjekty nemôžu svojou činnosťou zabezpečiť znižovanie verejného dlhu ako takého. V tomto období začala v nečakanej výške stúpať inflácia a zavedenie reverse charge na dovoz tovaru by bolo uľahčením podnikateľskej sféry v oblasti cash flow, kedy zvýšené vstupné náklady na suroviny a tovary sú mimoriadne zaťažujúce.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2022-309>